

KOOSKÕLASTUSTABEL

Eelnõule esitasid ettepanekuid ja kommentaare Rahandusministeerium, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium, Justiitsministeerium, Eesti Kaubandus-Tööstuskoda, Eesti Pangaliit, Eesti Kirjastuste Liit, Eesti Linnade ja Valdade Liit, Eesti Infotehnoloogia ja Telekommunikatsiooni Liit, Eesti Puuetega Inimeste Koda, Transpordiamet, Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet ning Eesti Sadamate Liit.

Siseministeerium	
Siseministeerium kooskõlastab eelnõu märkusteta.	Teadmiseks võetud.
Kultuuriministeerium	
Kultuuriministeerium kooskõlastab eelnõu märkusteta.	Teadmiseks võetud.
Rahandusministeerium	
Ettepanek kasutada õigusselguse huvides eelnõus (ka rakendusaktides) läbivalt mõistet „finantsteenused“. Olgugi, et direktiivis kasutatakse termineid „pangandusteenused“ ja „pangandus- ja finantsteenused“, on Eesti seadustes kasutatud läbivalt terminit „finantsteenused“.	Arvestatud. Eelnõu dokumendid vastavalt muudetud.
Kommentaar. Direktiivi kohaldamisala ei laiene finantsteenuse osutamisega seotud lepingutele, mistõttu ei saa ka eelnõu kohaldamisala selliselt laiendada.	Arvestatud. Eelnõu dokumendid vastavalt muudetud.
Ettepanek jätta eelnõu § 3 punktist 9 välja sõna „toodete“, kuna iseteenindusterminalid kasutatakse finantsteenuste, mitte toodete pakkumiseks.	Arvestatud. Eelnõu tekst vastavalt muudetud.

Kommentaar. Eelnõu seletuskirjast nähtuvalt kaasneb eelnõu rakendamise ja mitmeid kulusid, mis tuleb kas katta prioriteetide ümberseadmisega või lisataotluste heakskiitmisega tulevastes eelarvestrateegia menetlustes.	Teadmiseks võetud.
Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium	
Ettepanek kaaluda terminite ühtlustamist ja kasutada eelnõus kehtivates õigusaktides juba kasutusel olevaid mõisteid. Eelnõus kasutatakse mõistet „veeliikluse sõitjateveeteenus“. Juhime tähelepanu, et merendusala õigusaktides kasutatakse mõisteid „reisija“ (nt meresõiduohutuse seaduse § 19 lg 2 p 30; kaubandusliku meresõidu seaduse § 59 lg 1, sadamaseaduse §-d 561 ja 562, Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1177/2010, 24. november 2010, mis käsitleb meritsi ja siseveeteedel reisijate õigusi ning millega muudetakse määrust (EÜ) nr 2006/2004, artiklid 1 ja 2) ja „reisijatevedu“ ning „reisijateveeteenus“ (nt meresõiduohutuse seaduse § 172; kaubandusliku meresõidu seaduse 4. peatükk, Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1177/2010, 24. november 2010, mis käsitleb meritsi ja siseveeteedel reisijate õigusi ning millega muudetakse määrust (EÜ) nr 2006/2004, artikkel 3 punkt f). Samu mõisteid on kasutatud ka eelnõuga üle võetava direktiivi 2019/882 enda tekstis, samuti on neid kohati kasutatud ka eelnõu seletuskirjas.	Arvestatud. Ettepanekut kaaluti eelnõu koostajate hulka kuuluva MKM eksperdi algatatud valdkonnasisese arutelu käigus MKM-s. Et transpordialastes õigusaktides on kasutusel mõlemad terminid, siis jõuti kokkuleppele, et eelnõus lähtutakse ühistranspordiseaduses kasutusel olevatest terminitest, st et eelnõusse jääb ühtlustatud kujul lennu-, bussi-, raudtee- ja veeliikluse sõitjateveeteenus.
Eelnõu § 22 lõike 2 sõnastuse järgi lõppevad kõik enne 28.05.2025 sõlmitud teenuslepingud, mille kehtivusaeg on pärast 28.06.2030 ja mida ei ole vahepeal muudetud, ära 28.06.2030. Seda ka juhul, kui teenuslepingute tingimused arvestavad ligipäätavusnõuetega. Ettepanek täiendada eelnõu § 22 lõiget 2 järgnevalt: <i>enne 2025. aasta 28. juunit sõlmitud teenusleping, mille tingimused ei arvesta kohalduvaid ligipäätavusnõudeid, kehtib edasi muutmata kujul kuni selle kehtivusaja lõpuni, kuid mitte kauem kui 2030. aasta 28. juunini.</i>	Arvestatud. Eelnõu tekst ja seletuskiri täiendatud.

Muudatus on vajalik, kuna näiteks avaliku teenindamise lepingud sõlmitakse keeruka hankeprotseduuri käigus pikemaks perioodiks kui 5 aastat. Seetõttu on vaja tagada, et neid lepinguid ei peaks vahepeal uuesti sõlmima vaatamata asjaolule, et teenuse osutaja on võtnud endale lepinguga kohustused tagada ligipääsetavuse direktiivist tulenevate nõuete täitmine alates siseriikliku õiguse normide jõustumisest. See peaks vastama ka direktiivi üleminekumeetmete eesmärgile ehk et 5 aastat pärast sätete jõustumist ei tohiks turul pakkuda direktiivi kohaldamisalasse kuuluvat teenust, mis ei arvesta ligipääsetavuse tagamise nõuetega.	
Ettepanek täiendada seletuskirja, millist tüüpi lepinguid peetakse silmas teenuselepingute all, kuna eelnõu kohaldamisalasse jäävad tarbijatele osutatavad teenused (eelnõu § 2 lg 2), mille kasutamiseks on võimalik sõlmida erinevaid lepinguid.	Arvestatud. Seletuskiri täiendatud.
Ettepanek kirjutada täpsemalt lahti seletuskirja punktis 6.5 <i>Koondmõju riigiasutuste, ettevõtjate ja/või kodanike halduskoormusele</i> vastavalt HÖNTE-le ja mõjude hindamise metoodikale (https://riigikantselei.ee/valitsuse-too-planeerimine-ja-korraldamine/mojude-hindamine). Oleme valmis omalt poolt täpsustama mõju sihtrühmana ettevõtjaid, kes seaduse kohaldamisalasse kuuluvaid tooteid toodavad või teenuseid pakuvad ja keda seaduse nõuded mõjutavad, kuna hetkel on kajastatud üksnes toodete/teenuste tarbijad. Samuti ei ole välja toodud seaduse nõuete täitmise mõju ettevõtetele nii rahalise kui halduskoormuse mõttes.	Arvestatud. Seletuskiri täiendatud.
Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium (MKM) ei kooskõlasta eelnõu seletuskirjas välja pakutud Vabariigi Valitsuse määruste ettevalmistaja osas.	Arvestatud. Rakendusaktide andja küsimuses on MKM ja SoM jõudnud kokkuleppele. Rakendusaktide andja on sotsiaalkaitseminister.

Eelnõu § 4 lõike 4 ja § 5 lõike 2 kohaselt kehtestatakse toote ja teenuse täpsemad funktsionaalsed ligipääsetavusnõuded ja nõuded nende kohta antavale teabele ning ettevõtja ebaproportsionaalse koormuse hindamise kriteeriumid ja ligipääsetavusnõuete kohaldamata jätmisest teavitamise kord Vabariigi Valitsuse määrustega. Ka seletuskirja punktis 8 märgitakse, et eelnõu seadusena vastuvõtmisel tuleb kehtestada kaks uut Vabariigi Valitsuse määrust. Nõustume, et täpsemate nõuete ja kriteeriumite kehtestamine on mõistlikum viia alamakti tasemele ning et määruste kehtestajaks on otstarbekas volitada Vabariigi Valitsust. Me ei nõustu, et rakendusaktid peaks ette valmistama MKM. • <u>Teiste ministeeriumide pädevus antud eelnõu kontekstis ei ole võrreldes MKM-iga tunduvalt väiksem.</u> Siseministri vastutusvaldkonda jääb üksnes hädaabiteenusega seonduv; kultuuriministri vastutusvaldkonnana on seletuskirjas välja toodud ainult e-raamatu teenus ning mainimata on ülejäänud kultuuriministri vastutusvaldkonnad, nagu e-luger kui toode ja audiovisuaalmeedia teenused; Rahandusministri vastutusvaldkonda kuuluvad lisaks pangandusteenustele ka muud finantsteenused. Ettevõtlus- ja infotehnoloogia ministri vastutusvaldkonda jäävad toodetest tarbijatele mõeldud arvuti riistvara- ja operatsioonisüsteemid ning iseteenindusterminalid ja teenustest elektroonilise side ja e-kaubanduse teenused. Majandus- ja taristuministri vastutusvaldkonda kuuluvad transporditeenused. Kuna iseteenindusterminalidele kohalduvad nõuded vaid eelnõus nimetatud teenuste pakkumisel, siis jaguneb teataval määral ka iseteenindusterminalide korral pädevus mitme ministri vahel. • <u>Rakendusaktide esitajaks on kõige sobivam Sotsiaalministeerium (SoM).</u> SoM-l on sisuline teadmine	Eelnõu ja seletuskiri on vastavalt muudetud.
---	---

ligipääsetavusnõuetest ja puudega inimeste spetsiifilistest vajadustest. SoM saab rakendusaktide koostamise käigus kaasata ka teisi asjaomaseid ministeeriume: SoM lisas eelnõule teiste ministeeriumidega koostöös ette valmistatud rakendusaktide projektid. Ligipääsetavuse rakkerühma lõpparuande arutelude käigus toodi välja, et SoM näeb vajadust luua enda organisatsioonis ligipääsetavuse nõuniku ametikoht, kellel oleks roll ligipääsetavuse parandamisel. • <u>Põhjendatud ei ole seletuskirjas toodu, mille kohaselt peab nõudeid täitma ettevõtja ja seega peab nõuded kehtestama MKM.</u> Ettevõtjad toodavad tooteid ja pakuvad teenuseid kõikide ministrite vastutusvaldkondades, mistõttu kehtestatakse nõuded ettevõtjatele ehk erasektorile kõikide ministrite, sh sotsiaal- ja tervisekaitseministri, vastutusvaldkondades. Näiteks tulenevad horisontaalsed nõuded toodetele toote nõuetele vastavuse seadusest, mis on peamiselt majandus- ja kommunikatsiooniministeeriumi hallata, aga reoveesettest toote valmistamise nõuded on kehtestatud toote nõuetele vastavuse seaduse alusel keskkonnaministri, kui vastava valdkonna pädeva ministri 19.07.2017 määrusega nr 24. • MKM poolt panustame ka edaspidi kindlasti määruse eelnõu väljatöötamisse ja ettevõtjate aruteludesse kaasamisse.	
Justiitsministeerium	
Eelnõu §-s 17 antakse TTJA-le riikliku järelevalve tegemiseks õigus rakendada KorS §-des, 30, 31, 32, 49, 50, 51 ja 52 sätestatud meetmeid. Seletuskirjast ei nähtu, miks just nende loetletud meetmete rakendamist peetakse vajalikuks, seega ei ole võimalik hinnata meetmete rakendamise õiguse andmise proportsionaalsust (eriti osas, mis puudutab näiteks valdusesse sisenemist jmt). Palume seletuskirja täiendada vastava proportsionaalsuse analüüsiga.	Arvestatud. Seletuskiri täiendatud.

Eelnõuga soovitakse sätestada vastutus ligipääsetavusnõuetele mittevastava teenuse osutamise eest. Seletuskirjas (lk 31) märgitakse, et toote turule laskmise nõuete rikkumise korral kohaldatakse TNVS 7. peatükis vastutuse kohta sätestatud vastavalt käesoleva eelnõu § 2 lõikes 8 sätestatule. Kui vaadata viidatud sätet, siis selles on kirjas, et käesolevas seaduses ettenähtud haldusmenetlusele kohaldatakse haldusmenetluse seadust käesolevas seaduses sätestatud erisustega. Jääb selgusetuks viidatud sätte seos vastutusega. Palume seletuskirja täpsustada.	Arvestatud. Seletuskiri täiendatud.
Seletuskirja tuleb lisada § 20 osas viited selle kohta, kus ligipääsetavusnõuded on täpselt sätestatud, et oleks võimalik tuvastada, millistest nõuetest tuleb juhinduda teenuse osutamisel. Samuti palume seletuskirjas esitada näiteid, milline võib olla ligipääsetavusnõuetele mittevastav teenus.	Arvestatud. Seletuskiri täiendatud.
Riigikogu otsuse „Õigusloomepoliitika põhialused aastani 2030“ järgi nähakse alati ette järelhindamise kohustus, kui olulise mõjuga seaduseelnõu väljatöötamiskavatsus on jäetud kiireloomulisuse tõttu koostamata. Seletuskirja osas „Seaduse eesmärk“ on märgitud, et: „Vastavalt hea õigusloome ja normitehnika eeskirja § 1 lõike 2 punktile 2 ei ole enne seaduseelnõu ja seletuskirja koostamist koostatud väljatöötamiskavatsust ega kontseptsiooni, sest eelnõu käsitleb EL-i õiguse rakendamist ning menetlus peab olema põhjendatult kiireloomuline.“ Eelnõu mõjude analüüsi käigus on tuvastatud olulised mõjud. Lähtudes eelnevast, tuleb kavandada järelhindamise säte selle regulatsiooni osas, millel on oluline mõju ja mille osas oleks tulnud esitada väljatöötamiskavatsus, kuid see jäeti tegemata kiireloomulisuse tõttu. Järelhindamise säte kavandatakse seaduse rakendussätetesse.	Arvestatud. Eelnõu täiendatud.

Palume arvestada ka käesoleva kirja lisades esitatud eelnõu ja seletuskirja failis jäljega tehtud normitehniliste ja keelemärkustega ning märkustega eelnõu mõjude kohta	Arvestatud. Eelnõu ja seletuskiri täiendatud.
Eesti Kaubandus-Tööstuskoda	
Ettepanek sõnastada eelnõu kohaldamisala paragrahv (§ 2) selgemalt ja arusaadavamalt. Vastasel juhul võib tekkida olukord, kus mõned ettevõtted ei pruugi mõista, kas neile seaduses sätestatud nõuded kohalduvad või mitte.	Selgitame. Kohaldamisala paragrahvi lisatakse lõige (lg 5), mis kohaldamisala ulatust mõnevõrra täpsustab. Lisaks on kohaldamisala küsimustes võimalik pöörduda eelnõu materjalid kokku pannud ministeeriumide (eelnõu koostajad on välja toodud eelnõu seletuskirja punktis 1.2) poole ning tulevikus ka TTJA kui järelevalveasutuse poole.
Kommentaar. Ligipääsetavuse teema osas on olulisel kohal praktilised juhendid, mis suunaksid ja aitaksid ettevõtetel õigesti seadust kohaldada.	Selgitame. Nõuded täpsustuvad eelnõu alusel antavates rakendusaktides, milles sätestatakse täpsemad nõuded eelnõu kohaldamisala valdkondade kaupa. Praktilised juhendid töötatakse välja pärast seda kui Euroopa Komisjon on avaldanud omapoolsed juhendid-soovitused. Riigisiselt töötatakse praktilised juhendid välja koostöös järelevalveasutusega ja vastava sektori esindajatega. Seletuskiri on vastava selgitusega täiendatud.
Eesti Pangaliit	
Ettepanek rakendada seadust tajutavuse, talitlusvõimelisuse, mõistetavuse ja töökindluse põhimõtete juures pigem juhendava materjalina.	Selgitame. Seaduse iseloomu arvestades ei saa olla tegemist juhendava materjaliga, vaid üldise iseloomuga, üldkohustusliku ja formaalselt määratletud käitumisreeglistikuga, mis tagatakse riikliku sunniga. Arvestades, et eelnõuga võetakse üle direktiivi nõuded, siis peavadki need olema sätestatud õigustloovas aktis, mitte juhendava materjalina.
Kommentaar. On ebaselge, kellele ja millises ulatuses eelnõu kohaldub. Ebaselgelt on defineeritud toote ja teenuse eristamine ning rakendusalaselle on kaasatud kõik e-kaubandusega tegelevad ettevõtted,	Selgitame. E-kaubandust puudutavale kommentaari osale vastatakse kahele järgnevale kommentaarile antud selgitusega.

mis laiendab seaduse kohaldatavust kõigile digikeskkondadele, milles tooteid ja teenuseid pakutakse ja nende tugiteenustele. Sellest lähtuvalt on raske arvutada kõigile mõjutatud ettevõtetele halduskoormuse tõusust tekkivate lisanduvate kulude suurust ja vajalike muudatuste hulka. Lisaks on tagasiside andmine keeruline, sest pole selgelt aru saada, kas ja mis aspektides me oleme mõjutatud või ei ole.	
Kommentaar. Segane on, kas pangad on eelnõu reguleerimisalas vaid teenuse osutajatena eelnõu mõttes või ka e-kaubanduse teenuste osutajatena eelnõu § 2 lg 2 punkti 6 mõttes. Sisuliselt on seaduse kohaldamisalasse hõlmatud tarbijale pakutavad teenused, mis on mobiilseadmetes, veebilehtedel ja iseteenindusterminalides, kuid eristatakse ka eraldi pangateenuseid, millele kohaldub veel kitsam regulatsioon ning nõuded, mida täpsustatakse eelnõu § 2 lõikes 4.	Selgitame. Eelnõu § 2 lõikes 2 antud loetelu ei ole üksteist välistav. See tähendab, et kui tegemist on e-kaubanduse teenusega, aga samal ajal langeks see ka finantsteenuse alla, siis kohalduvad vastavale ettevõtjale ka e-kaubanduse teenuse osutamisele eelnõuga kehtestatavad nõuded (ka selliste finantsteenuste osutamise puhul, mis muidu ei kuuluks eelnõu kohaldamisalasse § 2 lõike 4 alusel). Seda tõlgendust kinnitab mh ligipäasetavuse direktiivi seletuspunkt 43, mille kohaselt „[...] direktiivi kohaseid ligipäasetavuskohustusi e-kaubanduse teenustele tuleks kohaldada mis tahes toote või teenuse internetimüügi suhtes ning seetõttu ka käesoleva direktiiviga eraldiseisvalt hõlmatud toote või teenuse müügi suhtes.“ Eelnõu teksti lisatud § 2 lg 5 järgmises sõnastuses: „Käesoleva paragrahvi lõike 2 punktis 6 nimetatud e-kaubanduse teenusele kohaldatavaid käesoleva seaduse nõudeid kohaldatakse ka käesoleva seadusega eraldiseisvalt hõlmatud toote ja teenuse internetimüügi suhtes.“ Seletuskiri täiendatud.
Ettepanek täpsustada, kui suur on eelnõu § 2 lg 2 punkti 6 ja § 2 lõike 4 kohaldatavuse erinevus.	Selgitame. Teenuse langemine e-kaubanduse definitsiooni alla tähendab seda, et see langeb eelnõu kohaldamisalasse. Seda ka juhul kui tegemist on finantsteenuseid pakkuva e-kaubanduse teenusega. E-kaubanduse teenus on defineeritud eelnõu § 3 punktis 1 kui vahemaa tagant osutatav teenus, mida osutatakse veebilehtede ja mobiilseadmetel põhinevate teenuste kaudu elektroonilisel teel tarbija isiklikul taotlusel eesmärgiga sõlmida tarbijaleping. Seega tuleb eelnõu

	§ 2 lg 2 punkti 6 ja § 2 lõiget 4 vaadata eraldiseisvalt ja viia läbi eraldi analüüs, kas teenus on finantsteenuse ja kas teenus on e-kaubanduse teenus. Kui tegemist on finantsteenusega, siis tuleb kohaldada seadust juhul kui tegemist on ühe § 2 lõikes 4 nimetatud teenusega. Kui tegemist on e-kaubanduse teenusega, siis kuulub see samuti seaduse kohaldamisalasse. Kui tegemist on e-kaubanduse teenusega ja samal ajal finantsteenusega, siis ei muuda see e-kaubanduse teenusele kehtivate nõuete ulatust. Sellisel juhul kohaldatakse seadust ka ilma § 2 lõikes 4 nimetatud piiranguid arvestamata: eelnõuga kehtestatavad nõuded kehtivad ka selliste finantsteenuste osutamise puhul, mis muidu ei kuuluks eelnõu kohaldamisalasse § 2 lõike 4 alusel. Seletuskiri täiendatud.
Kommentaar. Eelnõu tekstis ei ole viidatud WCAG standardile. Seletuskirjas olev viide on ebaselge.	Selgitame. WCAG (<i>web content accessibility guidelines</i>) standardi näol on tegemist soovitusliku standardiga, mis on ajas pidevalt muutumises. Seepärast ei ole standardi eelnõusse sisse kirjutamine mõeldav. Seletuskiri täiendatud.
Ettepanek täpsustada, kas eelnõu hõlmab nii finantsteenuseid kui nende osutamiseks sõlmitavaid lepinguid ja mil viisil on võimalik hinnata lepingute keerukusastet.	Selgitame. Eelnõu hõlmab tarbijatele osutatavaid finantsteenuseid. Teenuseid tarbides peab olema tarbijal mõistlik võimalus tutvuda lepingueelse teabega ja lepingu tingimustega. Seega tähendab ligipääsetavus teenusele eelnõu tähenduses ka seda, et isikul on võimalik enne lepingu sõlmimist vastava infoga tutvuda. Juba praegu tuleb teave esitada viisil, mis on arusaadav ja hoomatav. Eelnõu ei näe ette, et sõltuvalt isiku puudest tuleb talle esitada muu (sisuga) teave, vaid et see tuleb esitada talle kättesaadaval ja arusaadaval viisil (pimekirja trükk, teksti suurendamise või selle ettelugemise võimalus, sh selle ühildumine mõne olemasoleva programmi või seadmega, mida vaegnägijad või- kuuljad kasutavad).

	Eelnõu § 2 lõike 3 punktist 4 kustutatakse lauseosa „ ning teenuse osutamisega seotud leping“. Kui teenuse osutamisega paratamatult kaasneb ka lepingu sõlmimine, siis on tegemist teenuselepinguga, mis loetakse teenuse osaks. Seletuskiri täiendatud.
Kommentaar. Eelnõu kohustab pankasid kohaldama nõudeid sisuliselt kõikidele teenustele ja toodetele, mis teenuste osutamist toetavad ja teostama ka ligipääsetavuse jaoks vajalikud rakendusaktides käsitletud hindamised, mida ei ole võimalik subjektiivselt teostada.	Selgitame. Eelnõuga kohustatakse pankasid kohaldama ligipääsetavusnõudeid minimaalselt nendele teenustele, mis on antud eelnõu § 2 lõikes 4. Arvestades, et süsteemide arendamine toimib üldjuhul pangaüleselt, siis võivad pangad vastavaid arendusi teha ka muude teenuste osutamisel.
Kommentaar. Kuigi pangaautomaadid ei ole pankade valmistatud, siis kasutatakse neid siiski finantsteenuse osutamisel ja nõutakse ligipääsetavust pangandusettevõtete poolt, kellel ei pruugi olla võimalust toote valmistamist mõjutada.	Selgitame. Pangaautomaatide näol on tegemist iseteenindusterminalidega, mille osas sätestatakse eelnõuga erandlik ülemineku tähtaeg. Seega, neid pangaautomaate, mida pank kasutab pangandusteenuse osutamisel juba enne 2025. aasta 28. juunit, võib olemasoleval kujul kasutada ka edasi, kuid kõige kauem 20 aastat pärast automaadi kasutuselevõttu. Pangaautomaadid, mida pank finantsteenuse osutamisel alates 2025. aasta 28. juunist kasutusele võtab, peavad kõigiti vastama eelnõuga sätestatavatele nõuetele. Loomulikult kohalduvad nõuded tootjale, nii et tootja ei või lasta nõuetele mittevastavat toodet turule, kuid teenuseosutajal (antud juhul on teenuseosutajaks pank) on kohustus veenduda, et ta kasutab ligipääsetavusnõuetele vastavaid tooteid. Põhimõtte ettevõtjate vahelise vastutuse osas on järgmine. Teenuseosutajal on kohustus kasutada ligipääsetavaid tooteid, tootjal kohustus toota, levitajal levitada ligipääsetavusnõuetele vastavaid tooteid. Nõuete rikkumise korral vastutab ettevõtja, kes ei täitnud oma kohustusi. Kui ligipääsetavusnõuete järgimise kohustust rikkus tootja ja teenuseosutaja ei olnud ega pidanud olema rikkumisest teadlik, vastutab tootja. Kui ligipääsetavusnõuete järgimise kohustust kasutada

	teenuse pakkumisel ligipääsetavaid tooteid rikkus teadlikult teenuseosutaja, vastutab tootja kõrval ka teenuseosutaja. Samal põhimõttel langeb vastutus ka teistele ettevõtjatele (nagu volitatud esindaja, importija, levitaja ehk turustaja). Seega peab igaüks selles lüüsis veenduma selles, et toode või teenus vastab nõuetele (v.a. kui mittevastavuse tuvastamine ei ole vastavas lüüsis mõistlikult võimalik). Näiteks kui finantsteenuse osutamisel võimaldab pank selle kasutamise läbi makseautomaadi, peab ta veenduma selles, et finantsteenuste pakkumine makseautomaadi kaudu vastab ligipääsetavusnõuetele (ehk teenus on kättesaadav nt pimedale, vaegkuuljale, ratastooliga inimesele jne). Tootja vastutab toote kvaliteedi (toote puuduste) eest, turustaja tagab, et turule lastakse üksnes selliseid tooteid, mis vastavad eelnõu nõuetele (nt makseautomaadiga peab olema võimalik ühendada kõrvaklappe, valida helitugevust, valida kuvatava teksti suurust, kasutada klaviatuuril pimekirja jms). Autentimiseks kasutatava programmi/tarkvara vastavuse eest vastutavad selle väljatöötaja (tootja) ja turustaja. Autentimise tarkvara, makseterminalide, pangautomaatide tootmine ja turustamine ei ole finantsteenuse osutamine. Finantsteenuse pakkumisel veebis (internetipank, mobiilirakendused) peab aga teenusepakkuja tagama, et see oleks kasutatav erinevate funktsioonihäiretega isikute poolt, nt peab olema finantsteenuse kasutamine ühilduv neile mõeldud abistavate programmidega. Finantsteenuse osutaja ei saaks aga kuidagi kõrvaldada või vastutada puuduste eest, mis on sõltuvad nutitelefonist või arvutist, mida finantsteenuse kasutamiseks kasutatakse. Kui mõni autentimist võimaldav tarkvara on välja töötatud finantsteenuse pakkuja enda poolt, on tegemist vastutavate isikute kokkulangemisega ja siin võib finantsteenuse pakkuja vastutada sõltuvalt olukorrale nii tootjana, turustajana kui ka finantsteenuse pakkujana.
--	--

Eelnõu kohaselt on õigus karistada rahatrahviga ettevõtteid, kes ei ole rakendanud eelnõus käsitletud ligipäasetavusnõudeid, kuid need ei ole objektiivselt kirjeldatud. Ettepanek oluliselt täpsustada eelnõus olevaid nõudeid ja definitsioone täiendada, et ettevõtted saaksid neid kohaselt täita ja mõistaksid, mille eest karistusi rakendatakse.	Selgitame. Eelnõu toob välja üksnes üldised ligipäasetavusnõuded. Täpsemalt sätestatakse ligipäasetavusnõuded eelnõu kohaldamisala valdkondade kaupa eelnõu alusel antavates rakendusaktides. Praktilised juhendid töötatakse välja pärast seda kui Euroopa Komisjon on avaldanud omapoolsed juhendid-soovitused. Riigisiselt töötatakse praktilised juhendid välja koostöös järelevalveasutusega ja vastava sektori esindajatega. Seletuskiri täiendatud.
Kommentaar. Eelnõuga suureneb ettevõtete halduskoormus. Ligipäasetavusnõudeid kohaldatakse finantsteenustele ja eelnõust nähtuvalt ka kõikidele digikeskkondadele. Nende teenuste osutajad peavad viima nõuetega vastavusse kõik vahendid, mida tarbija kasutab teenuste tarbimiseks või nende teenuste kohta informatsiooni hankimiseks. See loetelu hõlmab kõiki veebilehti, mobiilirakendusi, autentimist, makseterminali, iseteenindusterminali, pangaautomaate jne, samuti on teenuseosutajal kohustus kõikide teenuste ja toodete puhul tagada teabe kättesaadavus, mis ei ole mõningatel juhtudel praktiliselt lihtsasti teostatav. Täiendavalt on eelnõuga sisuliselt nõutud, et pangad tagaksid töötajatele koolituse, kuidas kasutada ligipäasetavaid tooteid ja teenuseid, et tarbijaid oleks võimalik abistada. See toob kaasa töökoormuse ja kulu ning ei saa olla piisavalt kõikehõlmav.	Selgitame. Paratamatult kaasneb kohustuste täitmisega ka halduskoormus, sh töötajate koolitamise kulu jm. Juhime aga tähelepanu, et iga teenuseosutaja peab eelnõu nõuetega vastavusse viima selle teenuse, mida ta osutab, sh veebikeskkonna ja mobiilirakenduse, mille kaudu ta seda teenust pakub. Toodete (nt pangaautomaadid, makseterminalid, mobiiltelefonid, arvutid ja selle tarkvara) vastavusse viimise kohustus on tootjal ja seda oleme eespool ka selgitanud.
Märkused eelnõu lisaks olevatele rakendusaktide kavanditele.	Selgitame. Tegemist on rakendusaktide kavanditega. Märkusi rakendusaktidele lahendatakse rakendusaktide väljatöötamise käigus.
Eesti Kirjastuste Liit	
Ettepanek täpsustada kohaldamisala ulatust.	Selgitame. Kohaldamisala paragrahvi lisatakse lõiked (lg 2, 4–5, 8 ja 10), mis kohaldamisala ulatust mõnevõrra täpsustavad.

	Lisaks on kohaldamisala küsimustes võimalik pöörduda eelnõu materjalid kokku pannud ministeeriumide (eelnõu koostajad on välja toodud eelnõu seletuskirja punktis 1.2) poole ning tulevikus ka TTJA kui järelevalveasutuse poole.
Ettepanek täpsustada, kas mikroettevõtjaks kvalifitseerumiseks peavad olema täidetud mõlemad, s.o nii aastakäibe ja bilansimahu kui töötajate arvu eeldused või võivad eeldused täidetud olla ka osaliselt, nt kui töötajaid on rohkem, aga käive väiksem (nt töötajaid on 12, aga käive on 300 000 eurot), kas siis loetakse ettevõtjat samuti mikroettevõtjaks.	Selgitame. Seletuskiri täiendatud.
Ettepanek selgitada, mida on silmas peetud e-raamatute graafilise info all (eelnõu seletuskiri lk 37).	Selgitame. Eelnõu seletuskirja välja toodud leheküljel on e-raamatu graafilise info all silmas peetud näiteks illustratsioone, tabeleid, graafikuid jne. tegemist on Sotsiaalministeeriumi küsitlusele (2015, seletuskirjas viidatud) Eesti Pimedate Liidu vastuses välja toodud probleemkohaga. Seletuskiri täiendatud.
Ettepanek täpsustada, kas e-raamatu teenuse keerukus vaimupuudega inimestele (eelnõu seletuskiri lk 38) tähendab, et e-raamatu kättesaadavuse teenus on liiga keerukas või e-raamatu lugemise kui teenuse kasutamine ehk raamatu sisust arusaamine on liiga keerukas.	Selgitame. Vastav kommentaar (et e-raamatu teenus on keerukas vaimupuudega inimestele) on lisatud küsimuse „Kas e-raamatud ja nendega seotud teenused on erivajadustega inimestele (sh puuetega inimestele ja eakatele) ligipääsetavad?“ vastuseks. Seega puudutab see pigem e-raamatu sisu ja kättesaadavust kui e-raamatu lugemisega seotud toodete nagu nt e-luger ligipääsetavust. Küsimustikus oli ka küsimus: „Kas e-raamatutega seotud tooted (nt e-luger) on erivajadustega inimestele (sh puudega inimestele ja eakatele) ligipääsetavad?“. Selle küsimuse vastustest keerukust vaimupuudega inimestele välja ei tulnud. Seletuskiri täiendatud.

Märkused eelnõu lisaks olevatele rakendusaktide kavanditele.	Selgitame. Tegemist on rakendusaktide kavanditega. Märkused rakendusaktidele lahendatakse rakendusaktide väljatöötamise käigus.
Eesti Linnade ja Valdade Liit	
Ettepanek koostöös sihtrühma osapooltega töötada regulatsiooni keerukuse ja detailsuse tõttu välja seaduse rakendamiseks juhendmaterjal, mis aitaks ettevõtjatel korrektselt rakendada seaduses loetletud nõudeid. Juhendmaterjali olemasolu tõttu väheneksid hiljem läbiviidava järelevalve töökoormus ja ettevõtjate vastuseis vajalike nõuete rakendamisel.	Selgitame. Eelnõu toob välja üksnes üldised ligipäasetavusnõuded. Täpsemalt sätestatakse ligipäasetavusnõuded eelnõu kohaldamisala valdkondade kaupa eelnõu alusel antavates rakendusaktides. Praktilised juhendid töötatakse välja pärast seda kui Euroopa Komisjon on avaldanud omapoolsed juhendid-soovitused. Riigisiselt töötatakse praktilised juhendid välja koostöös järelevalveasutusega ja vastava sektori esindajatega.
Ettepanek kaaluda ligipääsu tagamist kõikidele inimestele, kel on vajadus infot „muud moodi“ kätte saada. Eelnõu kohaldamisalas nimetatud toodetele ja teenustele peab olema tagatud kõikidele inimestele, mitte ainult nendele, kellel on tuvastatud puue. Ligipäasetavus ei tohi sõltuda isiku puude olemasolust või selle tunnustamisest. On inimesi, kelle puue ei ole tuvastatud, kuid tavaline lahendus ei ole kättesaadav (näiteks väga kehva silmanägemisega vanemad inimesed või inimesed, kes ei ole lasknud puuet tuvastada).	Selgitame. Nõuete kohaldamisest saavad puudega inimeste kõrval kasu ka teised piiratud funktsionaalse võimekusega inimesed (nt eakad, lapsed, rasedad, ajutise vigastusega inimesed, pagasiga reisivad inimesed jne).
Ettepanek kaaluda termini „puudega inimene“ asendamist vähem sildistava sünonüümiga käesolevas eelnõus, aga ka teistes õigusaktides (näiteks sotsiaalhoolekande seadus, sotsiaalseadustiku üldosa seaduses). Eelnõus kasutatud termin „puudega inimene“ on kohmakas ja sildistav. Sotsiaalhoolekande praktikas kasutatakse „puudega inimene“ asemel „inimene, kellel on puue“ või sünonüüme.	Selgitame. Ettepanekut on kaalutud ning selle tulemusel on leitud, et termini ühtlustamist on kahtlemata tarvis teha. Käesoleva eelnõuga me terminit õigusruumis siiski läbivalt ei ühtlusta.
Kommentaar. Eelnõu § 4 lõike 2 esimeses lauses on kirjaviga sõnas „inimestele“.	Selgitame. Kirjaviga parandatud.

Eesti Infotehnoloogia ja Telekommunikatsiooni Liit

Ettepanek otsida võimalusi eelnõu kohaldamisala selgemaks sätestamiseks. Kohaldamisala paragrahv (§ 2) on ehitatud üles keeruliselt ja seda on seletuskirja kõrvale lugemata raske mõista. Üheks võimaluseks oleks näiteks § 2 lg 1 punktides 3-6 sätestada selgelt, et nendele toodetele kohalduvad ligipäasetavuse nõuded juhul, kui neid kasutatakse § 2 lõikes 2 nimetatud teenuste osutamisel.

Selgitame. Eelnõu § 2 lõikega 6 sätestatakse selgelt, et paragrahvi 2 lõike 1 punktides 3–6 nimetatud toodetele kohalduvad eelnõus sätestatud ligipäasetavusnõuded juhul, kui neid kasutatakse § 2 lõikes 3 nimetatud teenuste osutamisel. Leiame, et sama pole vaja sätestada kõigis § 2 lg 1 punktides 3-6, et vältida kordusi.

Kohaldamisala paragrahvi lisatakse siiski lõiked (lg 2, 4–5, 8 ja 10), mis kohaldamisala ulatust mõnevõrra täpsustavad.

Eelnõu kohaldamisala paragrahvis on esmalt välja toodud kohaldamisalasse üldiselt jäävad tooted (lõige 1), seejärel on defineeritud toodetega seotud terminid (lõige 2). Sarnaselt on sätestatud kohaldamisalasse jäävad teenused (lõige 3), teenuse mõiste üldiselt (lõige 4) ning avatud on teenustega seotud terminid (lõige 5). Edasi sätestatakse toodete ja teenuste kohaldamise erisused ja ulatus (lõiked 6–8). Viimaks sätestatakse kohaldamisala välistused (lõiked 9–11) ning teiste seaduste kohaldamine (lõiked 12 ja 13). Paragrahv on ehitatud üles õigusnormi liigile kohase struktuuri kohaselt, kus paragrahvi esimesed lõiked sisaldavad üldreeglit, edasi sätestatakse selle üldreegli täpsustused ja erandid.

Lisaks on kohaldamisala küsimustes võimalik pöörduda eelnõu materjalid kokku pannud ministeeriumide (eelnõu koostajad on välja toodud eelnõu seletuskirja punktis 1.2) poole ning tulevikus ka TTJA kui järelevalveasutuse poole.

Seletuskiri on kohaldamisala paragrahvi ülesehituse selgitusega täiendatud.

Ettepanek lisada pakiautomaadid eelnõu kohaldamisalasse. Selleks, et seadus ka tegelikult täidaks oma eesmärgi, peab olema reguleeritud kogu ahel alates tehingu teostamisest kuni kohale toimetamiseni. Eestis

Selgitame. Esialgu võtame üle selle, mis on direktiiviga ette nähtud. Ligipäasetavama ühiskonna loomise suunas on riik käesoleva eelnõu koostamise kõrval liikumas ka teiste protsesside kaudu. Näitena võib

on füüsiliste kaupluste ja esinduste tähtsus vähenemistrendis ning samal ajal on tõusutrendis digitaalsete kanalite kasutus. Digitaalsete kanalite kaudu kauba tellimine tähendab tihti tarnevalikut „pakiautomaat“. Seetõttu on vajalik, et ka pakiautomaatide ligipääsetavusele kehtestatakse selle eelnõuga selged nõuded.	tuua paralleelselt ligipääsetavuse direktiivi ülevõtmisega tegutsenud Vabariigi Valitsuse poolt 2019. aastal loodud ligipääsetavuse rakkerühma, mis koostöös oluliste osapooltega tegeles sellega, et välja selgitada ligipääsetavuse olukord ja probleemid kõikides olulisemates elukeskkonna ja ühiskonna aspektides ning töötas välja poliitikasuunised ja lahendused, mis võimaldavad lähima kümne aasta jooksul liikuda kõikidele inimestele ligipääsetava ühiskonna, avaliku ruumi ja teenuste suunas.
Eelnõu § 4 lg 1 ja § 22 lõiked 1 ja 4 on hetkel sõnastatud järgmiselt: <i>§ 4 Toote ja teenuse ligipääsetavusnõuded</i> <i>(1) Toode peab selle turule laskmisel ja teenus peab selle osutamisel vastama ligipääsetavusnõuetele, arvestades käesoleva paragrahvi lõikes 5 ja käesoleva seaduse §-s 5 sätestatud erisusi.</i> <i>§ 22 Ligipääsetavusnõuete kohaldamise erisused</i> <i>(1) Käesoleva seaduse nõudeid kohaldatakse alates 2025. aasta 28. juunist turule lastava toote ja osutatava teenuse suhtes.</i> <i>(4) Teenuseosutaja võib jätkata teenuse osutamist kuni 2030. aasta 28. juunini, kasutades toodet, mida ta kasutas sarnase teenuse osutamiseks ka enne 2025. aasta 28. juunit.</i> Ettepanek lisada eelnõu §-i 22 järgmine lõige: (6) Käesoleva paragrahvi õigetes 1 ja 4 nõuded loetakse kohaselt täidetuks ka juhul, kui tootja või teenuseosutaja tagavad vastavalt oma toote- või teenuseportfellis vähemalt ühe ligipääsetavusnõuetele vastava toote ja/või sellel osutatava teenuse. Nimetatud erilahendus peab olema erivajadustega isikule kättesaadav samaväärse hinna ja tingimustega kui teised sama ettevõtte samalaadsed tooted/teenused. Põhjendus: eelnõuga ülevõetava direktiivi eesmärk on edendada täielikku ja tõhusat võrdset osalemist, parandades ligipääsu	Selgitame. Ligipääsetavuse direktiiv ei võimalda luua nimetatud erisusi. Direktiivi põhjenduspunkt 101 annab selgesõnalise juhise, missugused on üleminekusätted. Teenuseosutajatele on ette nähtud viieaastane üleminekuperiood, mille kestel võib edasi kasutada teenuse osutamiseks tooteid, mis lasti turule enne 28.06.2025 ja mis ei vasta ligipääsetavusnõuetele, välja arvatud juhul, kui teenuseosutajad on need üleminekuperioodi jooksul asendanud. Pikem üleminekuperiood 20 aastat on kehtestatud iseteenindusterminalidele, arvestades nende maksumust ja pikka olemusringi. Ettevõtjad saavad hinnata iga teenuse korral ligipääsetavusnõuete kohaldamise ebaproportsionaalset koormust. Mõistame muret rohepöörde teemal, kuid selline lahendus ei ole kooskõlas direktiivi eesmärgiga. Toode (digiboks) peab vastama ligipääsetavusnõuetele.

tavatoodetele ja -teenustele, mis on algselt kavandatud või hiljem kohandatud käsitlema inimeste erivajadusi (preambula p 3). Samuti adresseerib direktiiv murekohta, et erifunktsionaalsustega tooted on kõrgemate hindadega (preambula p 7) ja seeläbi võivad erivajadustega isikud saada ebavõrdselt koheldud. Direktiiv seab eesmärgiks võrdse kohtlemise. Direktiivi eesmärk ei ole erivajadustega isikute vajadusi arvestades kohaldada erinõuetele vastavaks kõik tooted, vaid tagada erivajadusega inimesele võimalus saada konkurentsivõimelise hinnaga toode või osutatav teenus, mis arvestaks tema spetsiifiliste vajadustega. Seeläbi leiame, et direktiivi eesmärk on täidetud juhul, kui tootja või teenuse osutaja tagab oma toodete või teenuste hulgas kas (i) toodete ja teenuste ühetaolisuse, vastates täies ulatuses ka erivajadustele või (ii) üles ehitades oma portfelli nii, et iga toote/teenuse puhul on tagatud ka alternatiiv, mis ühest küljest tagab samad funktsionaalsused nagu nn tavatoodetel ja teenustel, kuid lisatud on ligipääsetavusnõuetele vastavad funktsionaalsused. Näide: TV-teenus veebis võiks olla ligipääsetavusnõuetele vastav, samas kui digiboksiga lahendus seda ei ole. Samuti ei pea me kohaseks, et eelnõu kohaselt tuleb teha eluea keskel olevate toodete laus-väljavahetamine aastal 2030. Nimetatu tähendaks seadmete vahetust ka kasutajatele, keda ligipääsetavusnõuded tegelikult ei puuduta ja kes on olemasolevate toodetega rahul. Selliseid on valdav enamik. Seega valdav osa kohustuslikus korras vahetatavatest toodetest tuleks vahetada puhtalt seadusest tuleneva kohustuse pärast, mitte reaalse vajaduse tõttu. Taoline seadmete vahetus tähendab, et (i) tarbijatele kulu tõuseb, teenus kallineb; (ii) kasutamiskõlbliku tehnoloogia laus-utiliseerimine pole kooskõlas Eesti ja EL rohepöörde eesmärkidega. Eelneva vältimiseks peab eelnõu sätestama, et toote välja vahetamine on tagatud vastava sooviavalduse alusel, mitte automaatse protsessina.	
Eelnõu § 22 lg 2 on hetkel sõnastatud järgmiselt:	Selgitame. Sideteenuse lepingud on ligipääsetavuse direktiivi sätetega kooskõlas. ESS § 95¹ lõikes 6 sätestatakse, et sideettevõtja teeb

<i>(2) Enne 2025. aasta 28. juunit sõlmitud teenuseleping, mille tingimused kohalduvaid ligipääsetavusnõudeid ei arvesta, kehtib edasi muutmata kujul kuni selle kehtivusaja lõpuni, kuid kõige kauem 2030. aasta 28. juunini.</i> Oluline on siin välja tuua vastuolu elektroonilise side seaduse ja ülaltoodu vahel. Nimelt sideettevõtjal puudub taoline alus sideteenuse leping ühepoolset üles öelda. Lisaks nagu on kirjeldatud ka punktis 1, on eelnõu üheks eesmärgiks tagada ligipääsetavusnõuete täitmine selleks, et erivajadusega tarbijad saaksid eelnõus loetletud teenuseid ja tooteid kasutada võrdväärselt nendega, kellel erivajadus puudub. Eelnõu § 22 lg 2 peab seega reguleerima olukorda, kus erivajadusega isikutel oleks võimalik igal juhul alates 28.06.2030 olla kindel, et eelnõu kohaldamisalas olev teenus vastab ka ligipääsetavusnõuetele. Valdaval osal lepingutest pole ligipääsetavusnõuete kohaldumine vajalik, seega lepingu ümber sõlmimine peaks olema vajaduspõhine ja vastavalt lõppkasutaja sooviavaldusele. Sellisel juhul saaksid tarbijad vastavalt viidatud sättele öelda üles teenuselepingud, mis kohalduvaid ligipääsetavusnõudeid ei arvesta ning nõuda ligipääsetavusnõudeid täitvate teenuselepingute sõlmimist. Sellise lahenduse korral ei põhjustata ülejäänud teenuse kasutajatele, keda ligipääsetavusnõuded ei puuduta, lisakoormust ega ebamugavusi (lepingute ülesütlemine, seadmete tagastamine ja uute seadmete suhtes kasutuslepingute sõlmimine jne). Peame vajalikuks osundada, et elektroonilise side seaduse § 100 lõikest 1 tulenevalt on tarbijal õigus leping igal ajal üles öelda, teavitades sellest sideettevõtjat. Lepingu ülesütlemine loetakse sideettevõtja suhtes jõustunuks teate saamisele järgnevast tööpäevast alates, kui teates ei sisaldu hilisem tähtpäev. Seega sideteenuste puhul on tarbijal juba praegu õigus leping üles öelda olenemata põhjusest.	erivajadusega inimese taotluse alusel lepingueelse teabe temale sobivas vormingus kättesaadavaks. Ligipääsetavuse direktiivi artikli 13 kohaselt tuleb teabe kättesaadavaks tegemisel arvestada erivajadustega inimestele sobivat vormingut. See ligipääsetavuse direktiivi norm peab olema Eestis üle võetud 28.06.2022 ja seda kohaldatakse alates 28.06.2025. Seega leiame, et LiPS § 22 lõike 2 kohaldamine on juba praegu vajaduspõhine, juhul kui lepingu tingimused ligipääsetavusnõudeid ei arvesta. Sideteenuse lepingutega sellist olukorda ei tohiks ette tulla, kuna need on ligipääsetavusnõuetega kooskõlas.
Eelnõu § 9 on sõnastatud järgmiselt:	Selgitame. Eelnõu seletuskirjas on selgitatud, et ligipääsetavuse direktiiv põhineb EL-i õigusaktide järjepidevuse tagamiseks toodetega seotud nõuete puhul Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsusel nr

<i>(1) Levitaja teavitab turule lastud toote kohaldatavale ligipääsetavusnõudele mittevastavusest tootjat, importijat ning Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ametit.</i> <i>(2) Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ameti teavitamisel esitab levitaja üksikasjad toote mittevastavuse ja rakendatud parandusmeetmete kohta.</i> Oleme seisukohal, et levitajale ei saa panna avaliku võimu esindaja kohustusi. Samuti ei saa panna ühele ettevõttele kaasvastutust teise eraettevõtte seadusele mittevastavuse eest. Lisame ka halduskoormuse vaatest näite, mis ilmestab selle nõude ulatust: Tootja X seadet Y võidakse müüa üle-Eesti kokku 100-s erinevas veebipoes. Eelnõu praeguse sõnastuse kohaselt kohustuvad kõik need 100 poodi eraldi TTJA-d teavitama ja lahendust pakkuma. Veelgi enam, kui tootja X seadet Y pakutakse ka teistes EL liikmesriikides ja kõigi riikide seadusandluses oleks sees taoline levitaja vastutus, tähendab see regulaatoritele märgukirjade arvu, mille suurusjärku saab väljendada väga mitme nulliga. Palume sätestada § 9 moel, mis annab levitajale õiguse teavitada, mitte sätesta teavitamiskohustust.	768/2008/EÜ toodete turustamise ühise raamistiku kohta. Seega ligipääsetavuse direktiiviga hõlmatud tooted kuuluvad EL-i harmoneeritud toodete regulatsiooni alla ja direktiiv kuulub toodete puhul EL-i ühtlustatud õigusaktide hulka. Toote nõutele vastavuse seadusesse (TNVS) on koondatud regulatsioon, mis tuleneb horisontaalse iseloomuga kaupade vaba liikumist takistavate tehniliste kaubandustõkete vältimisele suunatud EL-i õigusaktidest, sh otsusest nr 768/2008. See tähendab, et enamus harmoneeritud valdkonna ettevõtjate kohustused tulenevad TNVS-st (vt TNVS § 17 levitajate kohustuse). Eelnõu §-s 9 on toodud ligipääsetavusdirektiivis levitajatele sätestatud valdkondlikud erisused. Toodetega seotud ohtudest, sh nõutele mittevastavusest, peab levitaja teavitama tootjat või importijat ning turujärelevalveasutust (TNVS § 17 lg 3) kõigi harmoneeritud toodete korral. Seega tegemist ei ole levitajatele uue kohustusega. LiPS erisus seisneb selles, et järelevalveasutuse teavitamisel esitatakse juba võetud üksikasjad toote mittevastavuse ja rakendatud parandusmeetmete kohta. LiPS § 9 lg 1 kordab TNVS § 17 lg 3 ja on lisatud õigusselguse mõttes, et § 9 lg 2 oleks lihtsamini arusaadav. Levitajate mittenõuetekohastest toodetest teavitamise eesmärk on võimalikult kiirelt tootjatele info edastamine nõutele mittevastavate toodetest, et tootjad saaksid mh takistada niisuguste toodete levikut, samuti tarbijate teavitamine, vajadusel toodete tagasikutsumine.
Eelnõu rakendusakti „Ettevõtja ebaproportsionaalse koormuse hindamise kriteeriumid ja ligipääsetavusnõuete kohaldamata jätmisest teavitamise kord“ kavandi § 6 on sätestatud järgmiselt: <i>(1) Ettevõtja hindab ligipääsetavusnõuete järgimise netomaksumuse ja ettevõtja netokäibe suhet.</i> Ettepanek muuta seda järgmiselt:	Selgitame. Ebaproportsionaalse koormuse hindamise eesmärk ongi teha hindamine iga teenuse ja toote kohta eraldi. Tegelikult on eesmärk veelgi detailsem. Hinnata saab iga toote ja teenuse korral iga ligipääsetavusnõude (erinevate meelte kaudu toote või teenuse ligipääsetavaks muutmine) täitmise ebaproportsionaalset koormust. Näiteks hindamise järel võib selguda, et vaegnägijatele toote ja teenuse ligipääsetavaks tegemine ei ole ebaproportsionaalselt koormav, aga

(1) Ettevõtja hindab konkreetse teenuse ligipääsetavusnõuete järgimise netomaksumuse ja ettevõtja poolt pakutava teenuse netokäibe suhet. Põhjendus: nii eelnõus kui ka selle seletuskirjas on märgitud, et ligipääsetavusnõudeid kohaldatakse minimaalses mahus koormates. Seejuures tuuakse välja ka teenuseosutaja või tootja võimalus ligipääsetavuse nõudeid mitte järgida juhul, kui see on ebamõistlikult koormav.	vaegkuuljatele toote või teenuse ligipääsetavaks tegemine on ettevõtjale ebaproportsionaalselt koormav. Seletuskiri täiendatud. Märkused rakendusaktidele lahendatakse rakendusaktide väljatöötamise käigus.
Palume selgitust: eelnõu ja selle aluseks oleva direktiivi kohaselt kuuluvad nutitelefonid, tahvelarvutid, nutikellad jne arvutisüsteemi mõiste alla (LiPS eelnõu § 2 lg 1 p 1, vt ka seletuskirja lk 7 ja direktiivi preambula p 26) ning ruuterid ja modemid tarbija terminalseadme mõiste alla (LiPS eelnõu § 2 lg 1 punkt 7, vt ka seletuskirja lk 8 ja direktiivi preambula p 30, kusjuures direktiiv kasutab mõistet lõppseade). Selline liigitamine tekitab küsimusi, kui vaadata tarbija terminalseadmele/ lõppseadmele kehtestatavaid nõudeid. Näiteks räägib eelnõu lisaks oleva rakendusakti „Toote ja teenuse funktsionaalsed ligipääsetavusnõuded ja nõuded nende kohta antavale teabele“ kavandi (edaspidi: määruse kavandi) § 9 lg 1 ja 2 (samuti direktiivi lisa 1 jagu 1 p 2) hääle, teksti ja video edastamise võimalustest, videoresolutsioonist jne. Meile tundub ebaloogiline, kui need nõuded hakkavad kehtima üksnes modemile ja ruuterile, aga mitte näiteks nutitelefonile. Seetõttu palume selgitada, kas nutitelefoni on hõlmatud mõlema mõistega, nii arvuti operatsioonisüsteemi kui ka elektroonilise side teenuse tarbimiseks mõeldud terminalseadmega, ja see tähendab, et nutitelefonile kohalduvad nii eelnõu § 2 lg 1 punktis 1 märgitud arvuti süsteemile rakendatavad nõuded kui ka eelnõu § 2 lg 1 punktis 7 märgitud tarbija terminalseadmele rakendatavad nõuded? Kui see nii on, siis vajab eelnõu ja selle seletuskiri selles küsimuses täpsustamist.	Selgitame. Nutitelefoni on hõlmatud mõlema mõistega. Nutitelefoni on nii arvuti operatsiooni süsteem (eelnõu § 2 lg 1 p 9) kui ka elektroonilise side teenuse tarbimiseks mõeldud terminalseade (eelnõu § 2 lg 1 p 8). Terminalseadme mõiste puhul on viidatud ESS-is kasutusel olevale mõistele. Nutitelefoni kuulub terminalseadme mõiste alla. Seletuskiri täiendatud.

Audiovisuaalmeedia tarbimiseks mõeldud terminalseadme puhul toob eelnõu seletuskiri peamise näidetena ringhäälingusignaali digimuundurid, kodutehnika nutipuldid, arvutivõrgu ruuterid ja modemid. Palume selgitust, kas digiboks kuulub eelnõu § 2 lg 1 punktis 8 märgitud audiovisuaalmeedia teenuse terminalseadme alla. Sellest sõltub muuhulgas ka see, kas digiboksile kohalduvad määruse kavandi § 10 nõuded. Kui eelnõud lugeda koos selle aluseks oleva direktiiviga, siis on meie hinnangul võimalik jõuda sellise tõlgenduseni. Direktiiv kasutab terminalseadme mõiste asemel lõppseadme mõistet: direktiivi artikkel 3 punkt 7 sätestab, et „tarbija lõppseadmed, millel on interaktiivne andmetöötlusvõimsus ja mida kasutatakse ligipääsuks audiovisuaalmeedia teenustele“ on seadmed, mille peamine eesmärk on anda ligipääs audiovisuaalmeedia teenustele. Selle määratluse alusel tundubki, et digiboksi võib ka terminalseadmeks lugeda. Palume selgitada seda küsimust eelnõu seletuskirjas.	Selgitame. Digiboks kuulub eelnõu § 2 lg 1 punktis 7 märgitud audiovisuaalmeedia teenuse terminalseadme alla. Seletuskiri täiendatud.
Märkused eelnõu lisaks olevatele rakendusaktide kavanditele.	Selgitame. Tegemist on rakendusaktide kavanditega. Märkused rakendusaktidele lahendatakse rakendusaktide väljatöötamise käigus.
Kas määruse kavandi § 6 lõiget 2 tuleb tõlgendada nii, et elektroonilise side- ja audiovisuaalmeedia teenuse osutaja veebilehele ja mobiilseadmepõhisele teenusele kohalduvad WCAG AA tasemele vastavad nõuded (samamoodi nagu see on LiPS eelnõu seletuskirjas välja toodud nt e-kaupleja puhul, vt seletuskirja lk 11)?	Selgitame. Tegemist on rakendusaktide kavanditega. Märkused rakendusaktidele lahendatakse rakendusaktide väljatöötamise käigus. Avaliku sektori veebilehe ja mobiilirakenduse vastavust ligipääsetavuse nõuetele eeldatakse, kui see vastab Euroopa standardiga EN 301 549 V2.1.2 (2018-08) kehtestatud nõuetele. Standard viitab WCAG rakendusjuhistele. Avaliku sektori veebilehed peavad vastama WCAG 2.1 AA taseme edukriteeriumitele, mistõttu peaksid erasektori veebilehed ja mobiilirakendused vastama samuti maksimaalselt AA tasemele.
Eesti Puuetega Inimeste Koda	

Kommentaar. Tegemist on keeruka ja laiemale avalikkusele raskesti arusaadava paketiga.	Selgitame. Mõistame, et pakett on avalikkusele raskesti arusaadav ja arvestame sellega võimaluste piires oma kommunikatsioonis.
Ettepanek hõlmata ka valla-, linna- või maakonnaliinide puhul eelnõu kohaldamisalas toodud kõik sõitjateveoteenuse elemendid.	Selgitame. Esialgu võtame üle selle, mis on direktiiviga ette nähtud. Ligipääsetavama ühiskonna loomise suunas on riik käesoleva eelnõu koostamise kõrval liikumas ka teiste protsesside kaudu. Näitena võib tuua paralleelselt ligipääsetavuse direktiivi ülevõtmisega tegutsenud Vabariigi Valitsuse poolt 2019. aastal loodud ligipääsetavuse rakkerühma, mis koostöös oluliste osapooltega tegeles sellega, et välja selgitada ligipääsetavuse olukord ja probleemid kõikides olulisemates elukeskkonna ja ühiskonna aspektides ning töötas välja poliitikasuunised ja lahendused, mis võimaldavad lähima kümne aasta jooksul liikuda kõikidele inimestele ligipääsetava ühiskonna, avaliku ruumi ja teenuste suunas.
Kommentaar. Loodame, et jätkutegevused vastuvõetava seaduse osas selgitavad täiendavalt selle olemust ning kogu ligipääsetavuse valdkonnas toimub jätkuv areng, koostöö ning avalikkusele suunatud selgitustegevus, mis aitaks lahti mõtestada keerukaid tehnilisi nõudeid, mida kavandatav seadus teenuste osutajatele seab.	Selgitame. Konkreetsete jätkutegevuste, sh avalikkusele suunatud selgitustegevuste võimaliku toimumise üle otsustamise, planeerimise, kavandamisega hetkel veel ei tegeleta. Paralleelselt, seoses ligipääsetavuse rakkerühma lõpparuande kinnitamisega Vabariigi Valitsuses 2021. aasta septembris, on toimumas seal väljatoodud poliitikasoovituste elluviimine, mille eesmärk on suuresti ligipääsetavuse valdkonda laiemalt järk-järgult arendada.
Transpordiamet	
Ettepanek asendada eelnõu § 3 lõikes 2 sõna „sõiduabonement“ eestikeelse vastega „perioodikaart“.	Selgitame. Sõna asendatud.
Ettepanek parandada eelnõu § 4 lõikes 2 kirjaviga sõnas „inimestele“	Selgitame. Kirjaviga parandatud.
Kommentaar. Muudatustega kaasneb mõju Transpordiametile: -teenustega ja toodetega seotud lepingud võivad kallineda (klientide	Selgitame. Seletuskiri täiendatud.

iseteenindusarvutid, järjekorraautomaadid, makseterminalid teenindusbüroodes ja Maanteemuuseumis); -suureneb ühistranspordi korraldamisega seotud eelarve kulu (eraldatakse sihtotstarbelise toetusena Transpordiametile), kuna ühistranspordi korraldajatel lasub kohustus tagada nõuetele vastavad seadmed (iseteenindusterminalid, makseterminalid).	
Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet	
Ettepanek tuua seletuskirjas välja, milline on järelevalve all olevatest ettevõtjatest koosnev sihtrühm, s.t kui palju on eelduslikult neid ettevõtteid, kes ei kvalifitseeru mikroettevõtteks, kas need andmed on leitavad, teada, analüüsitud jne. Lisaks palume tuua, milline on eelduslik järelevalve maht ning selleks vajaminev täiendav ressurss.	Selgitame. Seletuskirja punktis 6.2 on sektorite kaupa toodud ettevõtjate sihtrühmad ja hinnangulised suurused. Järelevalve ressursid on välja toodud seletuskirja punktis 7.
Ettepanek võtta seletuskirjast välja lause, et <i>kui TTJA-le käesoleva seadusega lisanduvate ülesannete täitmiseks raha RES-st siiski ei eraldata, teostatakse järelevalvet miinimummääras ehk kaebusepõhiselt</i>. Miinimummääras kaebusepõhiselt järelevalve tegemine on tavapraktika ning selliselt toimib järelevalve reeglina igas valdkonnas. Seega ka nimetatud juhul järelevalve tegemine eeldab vastavat kompetentsi ja ressursi. Palume viidatud lause kui eksitava seletuskirjast välja võtta.	Selgitame. Kuna kaebusepõhine järelevalve tegemine vajab samuti ressursi, sh pädevuse loomine järelevalveametisse, personali koolitamist jne, siis ka miinimummääras järelevalvet ei saa teha ressursita. Seletuskiri täiendatud.
Eelnõu § 2 lõikes 6 sätestatakse, et nõudeid ei kohaldata mikroettevõtjast teenuseosutaja tegevusele. Mikroettevõtja on ettevõtja, kelle töötajate arv on vähem kui kümme inimest ja kelle aastakäive ega aastane bilansimaht ei ületa 2 miljonit eurot. Seega eristatakse ettevõtjaid nende töötajate arvu ja aastase bilansimahu järgi (väike diskrimineerimine). Seega tuleb iga kord kontrollida ja hinnata, milline on töötajate arv ning aastane bilansimaht.	Selgitame. TTJA saab järelevalvemenetluse käigus vajadusel andmeid küsida tulenevalt korrakaitse seaduse (KorS) regulatsioonist, kuna eelnõu § 17 järelevalve erimeetmete hulka on lisatud KorS § 30 andmete küsimise õigus. TTJA saab nimetatud ettevõtte andmeid eelneva majandusaasta kohta kontrollida ka äriregistrist. Seletuskiri täiendatud.

Ettepanek seletuskirjas selgitada, millised on ette nähtud abinõud, kui andmed, mille alusel tuvastada mikroettevõtja (töötajate arv, aastakäive ja aastane bilansimaht), ei ole TTJA-le kätte saadavad, s.t kas tuleb pöörduda ettekirjutusega ettevõtja poole vms.	
Ettepanek eelnõu koostamisel kaaluda võimalust, kas eelnõus saaks teenuse mõiste esitada ilma direktiivile viitamata, st sõnastada siseriiklikus normis. Eelnõu § 3 punktis 17 sätestatakse, et <i>teenus on teenus Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2006/123/EÜ teenuste kohta siseturul (ELT L 376, 27.12.2006, lk 36–68) artikli 4 punkti 1 tähenduses</i>. Ligipäasetavuse direktiiv defineerib teenuse seega läbi direktiivi 2006/123/EÜ artikli 4 punkti 1, milles omakorda viidatakse asutamislepingu artiklis 50 sätestatule, et teenus on mis tahes iseseisev majandustegevus, mida tavaliselt osutatakse tasu eest, kusjuures teenuse hulka kuuluvad eelkõige tööstuslik tegevus, kaubanduslik tegevus, käsitööstuslik tegevus ja vabakutseline tegevus. Tegu on suhteliselt raskesti jälgitava konstruktsiooniga.	Selgitame. Teenuse mõiste teisiti sätestamist kaalutud. Seletuskirjas on kirjeldatud teenuse mõisteid erinevates seadustes, mille tulemusena jõuti tõdemuseni, et kehtivas õiguses puudub hetkel kohane direktiivi mõttele vastav definitsioon. Kuna direktiiv kohaldub eelkõige selgelt piiritletud teenuserühmadele, mis on eelnõu tekstis eraldi välja toodud, tuleb antud juhul teenuse mõistet sisustada pigem nende kaudu.
Ettepanek seletuskirja täiendada ning tuua välja, milliseid fakte peetakse silmas ning mis kujul kuuluvad faktid esitlemisele, kui dokumenteerimise kohustust ettevõtjal ei ole. Hetkel ei ole arusaadav, milliseid fakte hakkab TTJA hindama. Eelnõu § 5 lõike 3 selgituses on seletuskirjas märgitud, et <i>toodetega tegelevatele mikroettevõtjatele kehtib küll dokumenteerimise erand, kuid nõuetekohase hindamise kohustus on ka neil ning TTJA nõudmisel tuleb toodetega tegelevatel mikroettevõtjatel esitada siiski faktid</i>.	Selgitame. Kuigi mikroettevõtjad ei pea koostama hindamise dokumentatsiooni, siis peavad nad suutma TTJA-le sobival kujul esitada ebaproportsionaalsuse hindamise faktid, mis on täpsemalt kirjeldatud eelnõu § 5 lõike 6 alusel kehtestatavas rakendusaktis, mille kavand on toodud seletuskirja lisa 2. Näiteks tuleb esitada toote või teenuse ligipäasetavuselementide väljatöötamise kulud; tootmisprotsessis tehtavad kulud; toote või teenuse ligipäasetavuse katsetamise kulud. Seletuskiri täiendatud.

Eelnõu seletuskirja lk-l 20 on mainitud hindamise kriteeriumite sisu, lisades, et TTJA-l kui järelevalve asutusel tekib võimalus võrrelda erinevaid olukordi ning hinnata süstemaatiliselt ebaproportsionaalse koormuse võimalikku olemasolu. Ettepanek seletuskirjas lisaks selgitada kas on ka teada, millisest mahust käib jutt, sh milliseks on arvestatud ressursikulu (kas ja kui palju on selleks ettenähtud lisaametikohti).	Selgitame. Seletuskirja punktis 7 toodud TTJA-le planeeritava ressursi sisse on arvatud ka ebaproportsionaalsuse hindamisega seotud kulud.
Ettepanek parandada eelnõu § 4 lõikes 2 kirjaviga sõnas „inimestele“	Selgitame. Kirjaviga parandatud.
Ettepanek lisada meediateenuste seaduse (MeeTS) seletuskirjas nende õigusaktide loetellu, kus täna juba reguleeritakse ligipääsetavust. MeeTS §-des 23 ja 60 on sätestatud nõuded nägemis- ja kuulmispuudega inimeste juurdepääsu edendamisest audiovisuaalmeedia teenustele.	Selgitame. Seletuskiri täiendatud.
Eelnõu § 5 lõikes 6 sätestatakse ettevõtjale kohustus teavitada ebaproportsionaalsest koormamisest TTJA-d ja esitada vastav dokumentatsioon. Ettepanek eelnõus täpselt sätestada ning seletuskirjas selgitada, milline on TTJA kontrolli osas pädevus seoses nimetatud hindamistulemustega.	Selgitame. TTJA kontrolli pädevus tuleneb eelnõu § 18 lõikest 1. Ebaproportsionaalsuse hindamise kontrollimisel saab TTJA tugineda eelnõu § 5 lõike 6 alusel kehtestavas rakendusaktis toodud kriteeriumitele. Seletuskiri täiendatud.
Ettepanek asendada eelnõu § 11 lg 4 punktis 2 sõna „järelevalveasutus“ asemel Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ameti nimetust, kuivõrd eelnõus on seda mujal läbivalt kasutatud. Vastasel juhul võib tekkida küsimus, millist (TTJA-st erinevat) järelevalveasutust siin mõeldud on.	Selgitame. Eelnõu tekst parandatud.
Kommentaar. Eelnõu § 16 kohaselt teeb nõuete täitmise üle järelevalvet TTJA. Seletuskirja kohaselt on igal tarbijal õigus pöörduda TTJA kui järelevalveasutuse poole, kes saab täitmist tagada ettekirjutuse ja	Selgitame. Iga tarbija võib kaebuse esitada ja TTJA menetleb neid kaebusi, muuhulgas hindab kaebuse põhjendatust. See tähendab ka, et iga kaebuse lahendamise järel ei pruugi olla vajadust ettekirjutuse

sunniraha abil ning TTJA poole võivad pöörduda nii tarbijaühendused kui ka näiteks puudega inimeste ühingud jne; TTJA tegevust on võimalik vaidlustada halduskohtus. TTJA ei lahenda iga tarbija või muu kaebaja pöördumist kohe sellel ettekirjutusega. Sellele eelnevad ka muud haldusmenetluse meetmed (asjaolude uurimine, selgituste küsimine, ärakuulamisõiguse andmine).	tegemiseks või muul viisil ettevõtjalt toote või teenuse muutmise nõudmiseks, näiteks kui teenus või toode vastab eelnõu nõuetele. Seletuskiri täiendatud.
Ettepanek lisada eelnõu § 18 lõikes 1 esimese lause sõnastusse toote juurde ka teenus, kuivõrd säte käsitleb § 5 nõuete osas TTJA-le suunatud järelevalve erisusi nii toodete kui ka teenuste täieliku muutmise korral.	Selgitame. Eelnõu täiendatud.
Ettepanek eelnõus selgelt sätestada, mida tuleb TTJA-l kontrollida ja hinnata eelnõu § 18 lg 1 punkti 3 tähenduses. Nimetatud normis sätestatakse, et TTJA-l tuleb kontrolli tegemisel hinnata asjakohase toote või teenuse vastavust igale sellele kohaldatavale ligipäasetavusnõudele. See tähendab, et TTJA-l on õigus hinnata, kas ettevõtja peab ligipäasetavusnõudeid täitma osaliselt. Näiteks on nägemispuudega inimestele ligipääsu võimaldamiseks taktiilse kirja tootele lisamata jätmise ebaproportsionaalse koormamise seisukohast õigustatud, aga kuulmispuudega inimestele ligipääsu võimaldamiseks piktogrammide lisamine ei ole ebaproportsionaalselt koormav ning sel puhul ligipäasetavusnõuded kohalduvad (vt ka § 5 selgitust). Selgust tuleb saada selles, kas tegu on ettevõtja ebaproportsionaalse koormamisega ja/või tuleb välja selgitada, kas on olemas vastavus kohaldatavatele ligipäasetavusnõuetele.	Selgitame. Eelnõu seletuskirja lk 34 on juba kirjeldatud, et TTJA-l tuleb kontrolli tegemisel hinnata asjakohase toote või teenuse vastavust igale sellele kohaldatavale ligipäasetavusnõudele. See tähendab, et TTJA-l on õigus hinnata kas juhul, kui ettevõtja tugineb toote või teenuse täieliku muutmise ja ebaproportsionaalsele koormamisele, peab ta siiski ligipäasetavusnõudeid täitma osaliselt. Näiteks on taktiilse kirja tootele lisamata jätmise ebaproportsionaalse koormamise seisukohast õigustatud, aga piktogrammide lisamine ei ole ebaproportsionaalselt koormav ning selles osas ligipäasetavusnõuded kohalduvad.
Ettepanek seletuskirjas selgitada, kuidas ja milliste kriteeriumide alusel peaks TTJA jõudma arusaamisele, kas üks või teine toote/teenuse ligipäasetavuse aspekt on ebaproportsionaalselt koormav või mitte.	Selgitame. Ebaproportsionaalse hindamise kriteeriumid on täpsemalt kirjeldatud eelnõu § 5 lõike 6 alusel kehtestatavas rakendusaktis, mille kavand on toodud seletuskirja lisa 2. Näiteks tuleb esitada toote või teenuse ligipäasetavuselementide väljatöötamise kulud,

	tootmisprotsessis tehtavad kulud, toote või teenuse ligipääsetavuse katsetamise kulud. Seletuskiri täiendatud.
Ettepanek vähemalt seletuskirjas täpsustada, kuidas toimub eelnõu § 18 lg 2 punktis 2 nimetatud meetmete rakendamine. Direktiivi kohaselt on riigi ülesanne luua mehhanismid teenuse vastavuse ja rakendatud parandusmeetmete asjakohasuse kontrolliks. Selgitame, et TTJA järelevalve mehhanism tuleneb KorS-st.	Selgitame. TTJA saab eelnõu § 18 lg 1 punktis 2 nimetatud meetmete rakendamiseks kasutada KorS-s sätestatud riikliku järelevalve üldmeetmeid. Seletuskiri täiendatud.
Ettepanek kaaluda vajadust viia eelnõusse sisse selgelt alused, millistel alustel on kohane/proportsionaalne piirata toote turul kättesaadavaks tegemist, millal toode turult kõrvaldada.	Selgitame. Menetlejal on järelevalve teostamisel ja otsuste tegemisel kaalutusõigus arvestades kõikide menetluse käigus kogutud asjaoludega. Toote turult kõrvaldamine võib olla asjakohane, kui toote kasutamisel võib sihtgrupp sattuda ohtu (nii tervise kui majanduslik oht).
Eesti Sadamate Liit	
Sarnase sisuga ja struktuuriga EL direktiive, muudes spetsiifilistes valdkondades, on teisigi. Näiteks sadamateenuste ja sadamateenustele ligipääsu direktiivi alusel on mõne aasta eest sätestatud vastavad sätted sadamaseadusesse (MKMi haldusalas). Käesoleva direktiivi ja seaduseelnõu struktuur on paljuski sarnane sadamateenuste direktiivile. On näha, et Euroopa Parlament ja nõukogu käsitlevad teenustega seonduvat sarnasel viisil, vähemalt struktuurselt. Teeme ettepaneku kaaluda, kas eelnõu pealkiri <i>toodete ja teenuste ligipääsetavuse seadus</i> on ikka õige. Pealkiri viitab üldisele rakendamisele ligipääsu tagamisel toodetele ja teenustele. Tegelikult, nagu selgub, see nii ei ole. Vähesel määral puudutab eelnõu ka transpordi valdkonda, sh veetransporti.	Selgitame. On tõsi, et toodete ja teenuste ligipääsetavuse seadusega võetakse riigisisesele õigusesse üle ligipääsetavuse direktiivi sätted. Ligipääsetavuse direktiiviga kehtestati ligipääsetavusnõuded toodetele ja teenustele. Sellest on lähtutud ka eelnõule pealkirja andmisel. Pole mõeldav, et seadusetasandi õigusakti pealkirjast selguks täpne kohaldamisala määratlus. Selleks, et selguksid isikud, esemed ja asjaolud, kelle või mille suhtes kavandatavat regulatsiooni kohaldatakse või ei kohaldata, on õigusakti üldsätetesse võimalik lisada kohaldamisala paragrahv. Eelnõu kohaldamisala ongi praegusel juhul piiritletud eelnõu §-s 2. Sellest selgub, kellele või millele reguleerimisalas loetletu laieneb või ei laiene. Muu hulgas selgub kohaldamisala paragrahvist (eelnõu § 2 lg 3 p 5), et eelnõu kohaldamisalasse kuuluvad veeliikluse sõitjateveoteenuse

	teatud osad (veebileht, mobiilisdeandmetel põhinev teenus, elektrooniline pilet, elektroonilise piletimüügi teenus, transporditeabe andmine, reaalajas reisieabe andmine, interaktiivne teabeekraan ja iseteenindusterminal). Siiski ei kohaldata ei kohaldata teenuse ligipääsetavusnõudeid veeliikluse sõitjateveoteenuse viidatud elementidele siis, kui teenust osutatakse: ekskursioonidel ja lõbureisidel (välja arvatud merematked); enne 1965. aastat projekteeritud ajaloolisel algupärasel reisilaeval ja selle üksikkoopial, mis on ehitatud valdavalt algupärasest materjalist ja mis on ette nähtud kuni 36 reisija vedamiseks; ilma mehaanilise jõuallikata laeval (purjelaevad); kuni 12 reisija vedamiseks ette nähtud laeval; laeval, mille meeskond koosneb kuni kolmest meeskonnaliikmest; mis tahes laeval, kui teenuse vahemaa ühes suunas on alla 500 meetri. Seega asjaolu, et eelnõu kohaldamisala ei hõlma kõiki tooteid ja teenuseid, ei muuda eelnõu pealkirja praegusel juhul ebatäpseks.
Käesoleva eelnõu ja juba kehtestatud sadamateenuste reguleerimisvaldkonna vahel ei ole vastuolusid märgata. Eelnõus sätestatud veetranspordiga seonduv puudutab muuhulgas lähivedude teenuseid. Kuna eelnõu on saadetud ka AS Saarte Liinidele, siis tasuks kahe direktiivi seoseid arutada ka selle firmaga.	Teadmiseks võetud.
Vaatamata sellele, et eelnõu reguleerimisala paragrahvi kohaselt sätestab eelnõu väidetavalt vaid seaduse kohaldamisalasse kuuluvaid tooteid ja teenuseid ning eelnõu kohaldamisala on väga konkreetne, tasuks siiski lisada eelnõu rakendussätetesse täiendav punkt, mis sätestaks, et seadust ei rakendata teistest samasisulistest direktiividest tulenevatele (näiteks sadamateenuste direktiiv) ja nende alusel teiste seadustega reguleeritud toodete ja teenuste valdkondadele.	Selgitame. Eelnõu kohaldamisala valim on lähtunud ligipääsetavuse direktiivi kohaldamisala valimist ning sellist välistust direktiivi kohaldamisala ei võimalda. Ligipääsetavuse direktiivi koostamisel on juba teisi Euroopa Liidu õigusakte arvesse võetud.